Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
Open Knowledge Commons and Harvard Medical School

http://www.archive.org/details/devenarumdeformi00gurl

W. M. W.
1819.2

DE

VENARUM DEFORMITATIBUS

ADNEXA

VENAE CAVAE INFERIORIS ABERRATIONIS RARIORIS DESCRIPTIONE

COMMENTATIO

ANATOMICO - PATHOLOGICA

AUCTORE

ERNESTO FRIDERICO GURLT

MEDICINAE ET CHIRURGIAE DOCTORE.

ACCEDIT TABULA LYTHOGRAPHICA.

VRATISLAVIAE,

PROSTAT IN BIBLIOPOLIO HOLAEUFERIANO.

MDCCCXIX.

HARVARD COLLEGE LIBRARY
BEQUEST OF
WILLIAM McMICHAEL WOODWORTH
FEB. 19, 1915.

VIRO

PERILLUSTRI, EXCELLENTISSIMO ATQUE EXPERIENTISSIMO

ADOLPHO GUILIELMO OTTO

MEDICINAE DOCTORI, ANATOMIAE PROFESSORI PUBLICO ORDINARIO, THEATRI ANATOMICI DIRECTORI, PLURIUM SOCIETATUM LITERARIARUM SODALI ETC.

PRAECEPTORI AC FAUTORI

SUMMA, QUA PAR EST, OBSERVANTIA COLENDO,

HASCE

STUDIORUM PRIMITIAS

TANQUAM

SUMMAE PIETATIS

GRATISSIMIQUE ANIMI TESSERAM

D. D. D.

AUCTOR.

INTRODUCTIO.

Multi virorum optime meritorum, qui de morbis systematis sanguiferi tractabant et inter quos nomina: Kreysig, Testa, Burns, Corvisart magna cum veneratione sunt vocanda; magis cordis arteriarnmque morbos et vitia ante oculos habebant, quam illos venarum. Temporibus tamen recentioribus viri duo: cl. Hodgson [1]) et cl. Puchelt [2]), operibus suis descriptionem omnium morborum systematis venosi nobis tradiderunt, quamquam de vitiis horum vasorum congenitis, quorum permulta sunt, parum solummodo commemoraverint. Verum enim vero mihi persuadeo, uti quoque hi viri omni cum jure contendunt, cognitionem non solum cordis arteriarumque vitiorum, sed intimam notitiam quoque venarum aberrationum morborumque arti medicae admodum prodesse; cum numerus sane non parvus perturbationum functionum organismi animalis hoc a systemate venoso pendeat.

Hanc ad rem autem non nisi disquisitiones anatomicae, accurate institutae, prae omnibus nos conducere possunt, quamvis omnino sit lugendum, cadaverum sectiones illorum hominum, qui in nosocomiis non sunt mortui, saepissime negari; alia ex parte dis-

1) Jos. Hodgson von den Krankheiten der Arterien und Venen etc. Aus dem Englischen übersetzt von J. A. Koberwein. Hannover 1817. m. Kupfern.

2) Fr. Aug. Puchelt, das Venensystem in seinen krankhaften Verhältnissen. Leipz. 1818.

sectionibus cadaverum in theatris anatomicis factis, persaepe pauca tantum de ratione vitae gestae morbique signis, pluribus vero in casibus nihil, patere. Tamen haec rerum circumstantia deterrere nos non debet, ut, ubique fieri possit, disquisitiones instituamus maximo cum studio; nam sane omni tempore magnam utilitatem praebebunt et collectae valde aestimandae ad anatomiam pathologicam recipientur.

Hoc modo res considerans, judicio publico hoc in libello academico, primitiae litterariae, descriptionem trado casus anatomico-pathologici haud dubie gravioris et rarius hucusque observati, systema venosum spectantis, qui hieme anni MDCCCXV in theatro anatomico Universitatis Vratislaviensis reperiebatur, ab Ill. Otto benigniter mihi traditus est, ut eundem illum describerem et delineari curarem. Simulque, occasione data, hic collectionem phaenomenorum pathologicorum imprimis venarum varietates spectantium exhibere volo, i. e. vitiorum organicorum enumerationem, quam ad rem casus quoque pertinent, in quibus venae, antea sanguinem ducentis, decursus quidem sit normalis, sed ea morbo, imprimis inflammatione et hanc sequente concretione, ad sanguinis gestationem iners facta est, alia vero vel plures earum illius negotium in se susceperant; venarum dilatationes, rupturae, oppilationes variarum rerum ope, hac in sectione enumerantur. Describendo ordinem sequentem anatomicum sequi cogito: primo conditiones truncorum venosorum, ramorum eorundem indoles, nec vero in contrario ordine, commemorabo, uti in venarum demonstratione fieri solet, quoniam imago trunci cum ramis suis facilius excipitur, quam si describerem contrario ordine.

Totum libellum in duas sectiones divisum est, quarum prima deformitates congenitas venarum, altera deformitates acquisitas continet, dum sequor systema ab Ill. Meckelio usum.

SECTIO PRIMA.

DEFORMITATES PRIMA GENESI EXORTAE.

Cap. I.

Abnormitates per defectum.

Cap. II.

Abnormitates per excessum.

Cap. III.

Abnormitates per decursum anomalum.

SECTIO ALTERA.

DEFORMITATES ACQUISITAE.

Cap. IV.

Ex causa dynamica.

Cap. V.

Ex causa mechanica.

Casus igitur hic describendus inter abnormitates per decursum anomalum locum suum habebit, cum vena cava inferior hacce abnormitate praecipue gaudeat. Abnormitates arteriarum non solum multo frequentiores esse, illis venarum, putat Ill. Meckel [1]), sedeas in venarum truncis majoribus imo rare observari et fatetur se nonnisi aliquoties ejusmodi exempla vidisse.

Primam hanc sententiam omnino observationes recentiores adfirmare videntur, etsi Haller contendere volebat, se inter cadavera quadringenta ne ullum quidem vidisse, quo truncorum origine ex arcu aortae quaepiam abnormitas locum habuisset. Varietates tamen in truncis imo majoribus venarum non adeo esse raras, uti forsan credit Ill. Meckel, numero sane non parvo casuum a me collectorum hic describendorum, affirmare studebo.

---

1) Deutsches Archiv für Physiologie. 1. B. 2. Heft. S. 285.

SECTIO PRIMA.

DEFORMITATES PRIMA GENESI EXORTAE.

Cap. I.

Abnormitates per defectum.

a. Venarum omnium.

Plerumque deficientibus organis eorum vasa sanguifera abesse videmus, attamen nonnulla prostant exempla, quibus organon quoddam adfuit, ejusdem autem vasa venosa defuerunt, saltem quoad numerum consuetum.

Winslow [1]), monstri historiam refert, cui trunci pars inferior solummodo erat et qui omnibus vasis venosis carebat, excepta vena umbilicali, quae originem arteriarum exhibuit. Aliud exemplum omnino memoratu dignissimum enarrat Marrigues [2]). Infans scilicet monstrosus, tamen capite thoraceque instructus, corde et pulmonibus non solum, sed vasis etiam sanguiferis et arteriosis et venosis caruit. In monstris acephalicis saepius cordis inopiam observamus; attamen exempla talia, ubi cranium adest cor vero deficit, rarius animadvertuntur.

Casum huic similem observavit etiam Daniel [3]).

b. Venarum pulmonalium.

Sandifort harum venarnm non nisi unam ex quoquam pulmone prodire vidit truncum [4]). De eodem defectu mentionem fecit de Haller [5]).

In foetu monstroso bicipiti, uno autem trunco constructo,

1) Histoire de l'academie royale des sciences. Paris 1742. pag. 590.

2) Mem. de mathem. prés. à l'acad. des sciences. T. IV. p. 123.

3) Sammlung medic. Gutachten. Leipzig 1776. S. 276. ff.

4) Observat. anatomico-pathologic. Lib. IV. Cap. VIII. pag. 97.

5) De corporis humani partium fabrica. Tom. II. p. 123.

corda duo ab unico pericardio circumdata inveniebantur, quorum unum ceteroquin bene formatum auricula sinistra et venis pulmonalibus carebat[1]). Duas venas pulmonales in monstro, infra adhuc commemorando, observabat WILSON[2]).

Pulmonis sinistri venas in unum truncum, pollicis longitudinem superantem, conjunctas vidit Ill. MECKEL[3]), quam quoque rem PORTAL observavit[4]). In puero tandem, qui morbo coeruleo laboraverat, praeter alia adhuc vitia organica, pulmonales venas non nisi duas vidit SCHULER[5]).

Venas rarissime reddi simpliciores quoad numerum, quia hoc earum proprietati obstare, affirmare studet cl. MECKEL et monet, se non nisi ejusmodi exempla in venis pulmonalibus, quae verae non essent venae, noscere. Nihilominus autem observatur haec abnormitas in aliis venis, e. c. venis hepaticis, quae saepius unum truncum formant. (v. infra.)

c. Venarum cordis.

MURRAY[6]) cor vidit, in quo vena magna Galleni prorsus deficiebat; sed alia, vena coronaria posterior nimirum, effundebatur illius loco in cordis atrium dextrum; quod omnino notatu est dignum, cum unica hucusque sit ejusmodi observatio, et venae duae cavae superiores hoc in foetu animadverterentur.

d. Venae cavae superioris.

In monstro duplici, duobus cordibus proviso, una tantum vena c. superior percepta est, quae ad cor sinistrum pertinuit et ceteras corporis dextri venas superiores excepit[7]).

---

1) J. A. A. Mayer, Magazin für die Thiergeschichte. B. I. St. 2. S. 178. Götting. 1794.

2) Act. petropolit. T. XIX. p. 443.

3) Handbuch der pathol. Anatomie. B. 2. Abth. 1. S. 133.

4) Mem. de l'acad. des sc. 1771. p. 74.

5) Dissertatio de morbo coeruleo. Oeniponte 1810. p. 12.

6) Neue schwed. Abhandl. B. 2. p. 286. cf. Meckel. l. c. B. 2. p. 126.

7) Gibson, philosoph. Transactions 1810. T. I. p. 123.

e. Sinuum durae matris.

Sinuum transversorum s. lateralium non nisi unum semel vidit Lietaud [1]). Inferiorem sinum falciformem interdum deficere contendit Ill. Soemmeing [2]). Santorinus [3]) refert, sinuum cavernosorum unum aliquando defuisse, Haller attamen de hac re dubitat. Sinus circularis saepius deest. Singulus nonnunquam observatur sinus occipitalis posterior, nihilo secius ambo deficiunt rarius [4]).

f. Venarum vertebralium.

Monstrum aencephalicum spina bifida laborans, venis vertebralibus una cum arteriis carebat [5]).

g. Venae cephalicae et medianae.

In brachio dextro hominis robusti defectum venae cephalicae memoravit Morgagni [6]). Cum ea pariter vena mediana saepius abest [7]).

h. Venae azygae s. sine pari.

Wistar primum ejusmodi casum indicabat, quo haec vena prorsus defuit: venae intercostales etc., quae in hanc effunduntur solita ratione, in venam cavam inferiorem immergebantur, quae insuper illius decursum sequebatur [8]).

Similem casum Ill. Otto in intinere suo litterario Anglia observavit, in collectione nempe anatomica Professoris Joffray oppidi

---

1) Essai anatomique. p. 385. cf. Sömmering's Gefäßlehre p. 442.

2) l. c. p. 443.

3) Observationes anatomicae. p. 72.

4) Sömmering l. c. p. 446—448.

5) Rossi, Mem. de Turin. T. VI. 1800. p. 18.

6) De sede et caus. morb. epist. XIV. art. 44.

7) Otto's Handbuch der pathol. Anatomie. p. 109.

8) A system of Anatomy for the use of Students of Medicine etc. Philadelphia 1814. Vol. II. cf. Götinger gelehrte Anz. 1817. No. 177. p. 1766.

Glasgow. In theatro anatomico Universitatis Vratislaviensis hujus venae defectum egomet animadverti. (vid. infra desr. casus singul.)

i. Venarum bronchialium.

Hae venae in cadavere aberant, quo pulmones solito majores conspiciebantur[1]).

k. Venae hemiazygae.

Quandoque hanc venam deesse abritrabatur Ill. Soemmering[2]), tunc vero venae parvae ad illam tendentes in V. azygam immerguntur; sin vero haec quoque deest, quod locum habuit in casu illo ab Ill. Otto observato seriusque describendo, in ipsam cavam inferiorem inseruntur.

l. Venae cavae inferioris.

Hanc venam aliquando defuisse, in monstro abdomine fisso, enarrat Littre[3]), cujus vices vena umbilicalis, quae sanguinem ex inferioribus corporis partibus recepit eumque ad cor duxit, in se suscepit. Una cum arteria Aorta vena c. inf. defuit in monstro acephalico, et hic quoque v. umbilicalis ejus vice sanguinem excepit[4]). Monro cujusdam monstri fecit mentionem, quo vena cava inferior non solum, sed aliae venae, praeter venam umbilicalem, deerant[5]).

m. Venarum renalium.

Monstrum humanum, vitiosissime conformatum, rene unico tantum provisum, venis emulgentibus carebat[6]). Valsalva, secans cadaver, renem sinistrum tantummodo reperiebat, qui vero omni-

---

1) Wilson, philosoph. Transact. 1798. T. I. p. 346.
2) l. c. p. 470.
3) Mem. de l'acad. des sciences 1709. p. 10.
4) Büttner, anatomische Wahrnehmungen. Königsb. 1768. p. 104. cf. Meckel. l. c. p. 164.
5) Transactions of the society of Edinbourgh. T. III. P. I. p. 225.
6) Winslow l. c.

bus carebat vasis sanguiferis[1]); etiam alio loco refertur, in dextro latere venas renales abfuisse[2]).

n. Venae portarum.

Constans videtur lex naturae, cranio deficiente, venam portarum deesse, quod in omnibus monstris acephalicis observatur et non solum istis, sed ceteris etiam in animalibus absque cranio ex classe *Molluscorum*. Ex parte et in piscibus vena portarum a cetero systemate venoso non est separata.

o. Funiculi umbilicalis et ductus venosi.

De funiculi umbilicalis defectu, igitur venae umbilicalis, Sandifort[3]) nonnulla exempla affert. Simul cum ejus defectu alia evolutionis vitia animadverterunt anatomici; e. c. Stampson[4]) vesicam urinariam fissam, atresiam ani, herniam umbilicalem et cranii inopiam; Mason Good[5]) genitalium et ani defectum; Stalpert van der Wiel[6]) vesicam urinariam fissam; Osiander[7]) superiorum corporis partium inopiam observavit.

Funiculus umbilicalis solito brevior inventus est; talem observationem fecit Littre[8]) in monstro, quo tertiam non nisi partem longitudinis sibi idoneae habuit; alio in foetu monstroso ex partu gemello ultimo, pollicum non nisi sex longitudine conspiciebatur; vasa sanguifera insuper ordinaria defuerunt eorumque loco compluria parva vascula sanguinem ducentia inerant[9]). Saxtorph fu-

1) Morgagni epist. XXV. art. 4.
2) Paw observ. anatom select. p. 22.
3) Observat. anatom. patholog. L. III. p. 101.
4) Ephemer. nat. curios. Dec. I. obs. 169. p. 325.
5) Stark's neues Archiv. B. 1. S. 357.
6) Observat. rariorum. Cent II. obs. 32. p. 327.
7) Osiander's Annalen. B. 1. S. 199.
8) l. c. St. 10.
9) Marrigues l. c. T. IV. p. 123. cf. Mekel. l. c. p. 414

niculum umbilicalem trium pollicium longitudinem non superantem vidit, et ille foetus integumentis communibus musculisque abdominis carebat; peritoneum vero cum placenta connatum erat [1]).

Huc etiam pertinere mihi videntur casus, in quibus umbilicalis vena sanguinem vehens invenitur in hominibus adultis. Cum vas istud non nisi ad conjunctionem foetus cum ipsa matre atque illius nutritionem inserviat, in foetu vero utero excluso atque homine adulto exolescat et claudatur, quoniam functio sua non amplius sit necessaria; ejusmodi aberrationes abnormitatibus per defectum (secundum ordinem a me secutum) adnumerare licet, tales enim homines in foetus gradu, quo ad evolutionem, hac ex parte saltem, restiterunt.

Blancard in viro XL annorum, qui ascitide et ingenti umbilici intumescentia laboraverat, hoc morbo tamen sanato, venam umbilicalem perviam vidit [2]). Pluria huc pertinentia collegit Haller [3]), scilicet in infante annorum VII, in juveni XX annorum, in alio XXX, denique in homine XXXV annos nato hanc venam apertam observatam esse scripsit, et monuit aliis horum exemplorum multo cum periculo sanguinem, vel sponte, vel cum lederetur vena, effusum esse; menses imo hac via semel fluxisse.

In theatro anatomico Universitatis nostrae vir XL circiter annos habens, qui ascitide et hernia umbilicali laboraverat, observationem istius venae perviae praebuit. Ductus venosus erat clausus.

Ductum venosum interdum defuisse monet Ill. Soemmering [4]).

2

---

1) Gesammte Schriften. Coppenhag. 1803. Samml. 1.

2) Anatom. pract. ration. Cent. I. Obs. XCVI pag. 187.

3) Elementa physiolog. T. VI. p. 483—84.

4) l. c. p. 485.

Cap. II.

Abnormitates per excessum.

a. Venarum pulmonalium.

Diversis in casubus numerum harum venarum praeter morem auctum viderunt anatomici, ita ut quinque [1]), sex [2]), imo septem [3]) venae pulmonales sint observatae.

b. V. cavae superioris.

Duas quasi cavas superiores adfuisse observavit Theune [4]), in puero undecim annorum atrophico, cujus vasa majora una cum corde materia ceracea repleta erant. Scilicet vena jugularis sinistra, cum subclavia sinistra juncta, iisdem cum venis lateris dextri ad cavam superiorem non conjungebatur, sed quaeque jugularis communis in cordis atrium dextrum seorsim effundebatur; ita ut dextra loco solito cor attingeret, sinistra autem, retro auriculam sinistram progrediens, circa basin cordis posterius reflexa, ad cordis atrium dextrum pervenerit, haud procul cava inferiori. Ill. Meckel binis casubus eandem varietatem deprehendit [5]). Niemayer foetum valde deformem perscrutans, venam jugularem sinistram in cavam inferiorem se inserere vidit [6]), ita ut cavae superiores duae adessent. Ejusmodi exemplum memorabile refert etiam Murray [7]); scilicet cava superior solito multo minor erat, cum jugularem communem dextram et venam azygam tantum reciperet; auricula quoque dextra solito minor et parum musculosa erat. Super-

---

1) Meckel, mem. de l'acad. d. Berlin An. 1750. Portal, mem. de Paris 1771. p. 74.

2) Sandifort, l. c. lb. III. p. 41. IV, p. 97.

3) Müller dissertatio exhib. syllog. observ. quarund. anat. Giessae 1760.

4) De confluxu trium cavarum in cord. atrio dextro, specimen inaugurale. Halae 1763 c. fig.

5) l. c. Abth. 2. p. 125.

6) De foetu puellari recens edito abnormitatis exemplum. Halae 1814. c. fig.

7) Neue schwed. Abhandlung. Bd. 2. p. 286.

ficie vero inferiori sinistraque atrii dextri dissecti, proxime infra fossam ovalem, solito altius positam, apertura permagna percipiebatur; quae ad cavam superiorem sinistram, e jugulari et subclavia sinistra constantem, duxit; haec vena modo supra memorato ad cor pervenit.

Anno hujus saeculi decimo septimo Vratislaviae natus est foetus monstrosus, corpore a claviculis ad umbilicum usque hiante, corde atque omnibus fere visceribus abdominis effusis, mensium circiter sex et quod excedit, qui duplicem cavam superiorem monstrabat, quarum sinistra, e jugulari communi et subclavia sinistra constans, separatim in cordis atrium dextrum se inseruit. Exp. Weese [1]) descripsit et delineari curavit hunc foetum, cum ad museum anatomicum Berolinense translatus esset. Ring duas cavas superiores observasse refert in puella, primo vitae anno peracto, morbo coeruleo mortua; una venarum in cordis atrio dextro, altera vero in sinistro simul cum cava inferiori, hiabat [2]).

Foetus puellaris maturus Regiomonti Borussorum natus, per breve tempus vivens, ectopia cordis pectorali laborans, ceteroquin bene conformatus et nutritus, duplicem cavam superiorem ostendebat, quarum dextra loco consueto cor attigit, sinistra vero, a Buettnero [3]) pro vena pulmonali habita, ex jugulari communi et subclavia vena lateris sinistri constans, in cordis atrium sinistrum se inseruit. Exp. Weese, foetum denuo perscrutans, errorem illum invenit [4]). Idem auctor, alium adhuc foetum septimestrem ectopia cordis pectorali laborantem, investigavit et delineari curavit, in quo duas cavas superiores adesse opinatus est, quoniam jugu-

1) De cordis ectopia commentatio anat. pathol. Berol. 1819. c. fig. pag. 30. tab. VI.

2) Farre pathol. researches. Ess. I. Malconformat. on the hnm. heart. London 1814.

3) Anatom. Anmerkungen bei einem mit auswärts hängendem Herzen lebendig gebornen Kinde. Königsberg 1745 m. Kupf.

4) l. c. p. 13.

laris sinistra cum dextra ejusdem nominis ad cavam super. non conjuncta erat. Cum autem istae venae ab alio investigatore jam dissectae essent, recognosci non potuit, quo modo ad cor earum sinistra pervenerat[1]). Ejusmodi formationes, quae in corpore humano abnormes considerantur, pluribus in animalium mammalium generibus statu normali conspiciuntur, scilicet quod duplicitatem cavae superioris et decursum sinistrae earum attinet, quae tamen semper auriculam dextram attingit. Reperiuntur nimirum in Elephante maximo, Erinaceo europaeo, Hystrice crystata, Mure Ratto, Cavia Cobaya, Didelphide Känguruh duae cavae superiores. De Haller enarrat, in agno quodam quoque duas cavas superiores aliquando repertas esse[2]); et Kerkringius idem refert de uno cane domestico duorum mensium[3]).

Omnes aves duas cavas super. possident. Inter Amphibia; Ophidiis, Sauriis Batrachiisque haec fabrica peculiaris est. Nihilominus etiam pisces gaudent hac structura.

Hac ex comparatione omnino patet, ejusmodi aberrationes nisus formativi in corpore humano non nisi esse formationis cessatio, i. e. fabrica in gradu inferioris organismi animalis restitit.

c. Venae jugularis internae externaeque.

Columbus[4]) venam jugularem internam in utroque latere vidit duplicem et jugularis externae duplicitatem animadvertit Peiper[5]).

d. Sinuum durae matris.

Sinum quartum s. perpendicularem geminum observavit Ill.

---

1) eod. loco p. 29. Tab. IV.

2) Element. Physiolog. T. 1. L. IV. Sect. II. §. VII. p. 309.

3) Spicileg. anatom. Obs. XXIX. p. 68.

4) De re anatomica. Lb. XV. pag. 487. cf. Voigtel's Handbuch der pathol. Anatomie. p. 450.

5) Descript. nervorum cervical etc. in Ludwigii Selecto neurol.

Kelch [1]); sinum circularem nonnunquam duplicem esse, monuit Ill. Soemmering [2]).

e. Venae subclaviae dextrae.

Trunco gemino e vena axillari exorta est haec vena, in jugularem internam eo modo se immergens [3]).

f. Venarum vertebralium.

Sandifort exemplum duplicitatis unius harum venarum observavit [4]).

g. Venarum medianarum.

Saepissime has venas duplices inveniri commemorant Soemmering [5]) et Mayer [6]). Ejusmodi praeparatum quoque asservatur in museo anatomico Vratislaviensi.

h. Venae azygae.

Non rarae sunt observationes duplicitatem hujus venae spectantes; nam vena hemyazyga, in azygam sese non immergens, sed truncus separatus ad cavam superiorem, vel ad subclaviam sinistram tendens, secundam venam azygam exhibet. Talia attulerunt exempla: Lancisi [7]), Guallani [8]), Mascagni [9]), Wrisberg [10]), Blasius [11]), Sandifort [12]), Theune [13]), Mayer [14]), Wilde [15]), Valentin [16]),

---

1) Beiträge zur pathol. Anatomie.
2) l. c. p. 446.
3) Morgagni epist. LXIX. art. 2. T. v. p. 266.
4) l. c. Lb. IV. Cap. VIII. p. 98.
5) l. c. p. 460.
6) l. c. p. 295.
7) De vena sine pari, in Morgagni adv. anat. V. p. 80.
8) Mem. prés. T. III. p. 512. cf. Meckel. l. c. p. 128.
9) Ichnograph. syst. vasor. lymph. tb. 19.
10) De vena azygos duplici aliisque hujus venae varietat. Gött. 1777 p. 6—127.
11) Gerardi Blasii observata anatom. p. 114. — Ejusd. observ. medic. p. 53.
12) l. c. lb. II. cap. 126; lb. IV. cap. VIII. p. 97.
13) Dissert. citata. p. XX.
14) Beschreibung der Blutgefäſse S. 298. cf. Halleri elem. physiol. T. III. Sect. I. p. 107.
15) Comment. Petropol. vol. XII. p. 318.
16) Journ. de Medec. 1791. No. 7.

Compluria animalia hac formatione gaudent, etiamsi in iis non sit praeter normam; reperitur igitur vena azyga duplex in Erinaceo europaeo; omnes aves gallinaceae duabus azygis praeditae sunt, secundum Lancisii sententiam [1]); animalia amphibia, praeprimis Ophidia et Sauria, unam habent venam azygam ante cor, alteram vero aversum hoc positam.

i. Venae cavae inferioris.

Alterum adhuc truncum venosnm, simul cum vena cava inferiori adscendentem, qui in latere sinistro exortus, ubi venae iliacae in cavam infer. se immergunt, et in v. renalem sinistr. effusus est, vidit Morgagni [2]). Ill. Meckel saepius venam e cava inferiori, ubi intrant venae iliacae, in latere sinistro prodire, atque in renalem venam vel in cavam ipsam rursus effundi vidit [3]). Venae iliacae aliquando ad hepar usque separatae progressae sunt, ita ut communicatio quidem in vertebra quinta lumbali locum habuisset, sed conjunctio in truncum communem non facta esset. Quaeviscunque earum venas lumbales et renales sui leteris accepit [4]).

In Cheloniis semper inveniuntur duae cavae inferiores (posteriores).

k. Venarum renalium.

Venarum renalium aberrationes a numero solito frequenter satis observantur. Sandifort in utroque rene duas venas invenit [5]). Ex uno rene duae venae prodibant, quarum vero una, altera profundius, venam cavam adivit [6]). Bartholinus dextram venam rena-

1) Dissertatio de vena sine pari. p. 80.

2) Epistol. XLVII. §. 30.

3) l. c. p. 126.

4) Wilde Comment. Petropol. T. XII. p. 322.

5) l. c. lib. I. cap. V. p. 80.

6) Mieg obs. botan., anatom. et physiol. Bas. 1776. p. 10. cf. Trew in Commerc. litter. Noric 1737. An. VII. p. 18.

lem duplicem vidit [1]): alio loco ex rene tres, ex altero quatuor venae exortae sunt [2]). In femina, cujus renes fuerunt lobati, duae venae ex singulo rene prodibant [3]). Pluria ejusmodi exempla de venis renalibus duplicibus, triplicibus, imo quadruplicibus collegit Haller [4]).

l. Venarum spermaticarum.

Dextra v. sperm. ab initio erat triplex, tunc vero duos formabat truncos, denique simplex in venam cavam se inseruit, sinistra duplex venam renalem attigit [5]). Duplicem utriusque lateris vidit Paw. [6]).

m. Venae splenicae.

Duplicem venam splenicam vidit Blasius [7]) et triplicem observavisse enarrat Blancard [8]).

n. Venae iliacae.

Dextram iliacam nonnunquam invenit duplicem Hallfr [9]).

m. Venae umbilicalis.

Duae venae in funiculo umbilicali simplici inveniebantur [10]). In monstro duplici non reperiebatur nisi unus funiculus umbilicalis, qui vero duas venas continuit [11]). Zimmer [12]) et Meckel [13]) eandem observationem fecerunt.

---

1) Hist. anatom. Cent. I. hist. XXXVIII. T. I. p. 58. Vateri museum anatom. p. 42.
2) Mayer l. c. 324. — Paw obs. anat. select. p. 42.
3) Portal Mem. de l'acad. des sc. 1767. hist. 87. Bauhin de renum structura. T. IV.
4) Elem. physiolog. T. VII. p. 267.
5) Bartholinus l. c. Cent. II. hist. LXXVII. p. 306.
6) l. c. p. 41.
7) Obs. med. rarior. P. IV. obs. XIII. p. 56.
8) Anatom. pract. rat. Cent. I. obs. LXXVII. p. 160.
9) l. c. p. 512.
10) Sandifort l. c. lib. III. 33.
11) Brugnone Mem. de Turin an. 1786—87.
12) Physiolog. Untersuchungen über Missgeburten. Rudolst. 1806. S. 3—4.
13) l. c. p. 53.

Cap. III.

Abnormitates per decursum anomalum.

a. Venarum cordis.

In collectione praeparatorum anatomicorum cl. Meckelii unum asservatur cor, cujus vena magna non in dextrum atrium, sed potius in sinistrum effunditur [1]. Finis ejusdem venae alio loco, nempe in subclavia dextra, conspiciebatur [2]. Venae coronariae duae cum duabus venis pulmonalibus in atrio cordis sinistro hiabant in muliere XXX annos nata [3].

b. Venarum pulmonalium.

Simul cum venis cavis in atrio unico, auriculis quatuor instructo, septo atriorum carente, venas pulmonales hiare vidit Ill. Meckel [4]. In foetu maturo, sed monstroso, qui vitam suam ad dies septem protraxit, cor uno atrio et ventriculo tantum gaudebat et venae pulmonales duae cum cava superiori junctae in hoc atrium se immergebant [5]. De infante dierum X ait Standert [6], venae cavae et quatuor venae pulmonales, hae arctiores, intrabant atrium simplex per ostium venosum, trabe carnosa, in atrium prominente divisum, valvulis tendineis munitum, communicans in latere dextro cum ventriculo simplici. Farre [7] de infante, aetatis dierum quatuor, scripsit, in quo cor simplex (unum atrium ventriculum-

---

1) G. E. Lindner, diss. de lymph. system. Halae 1787. p. 21. §. 17.

2) Sömmering, l. c. p. 427.

3) Lemaire, Bullet. des sc. med. T. V. 1810.

4) l. c. p. 52.

5) Wilson, philosoph. Transact. for the year. 1798. P. 2. p. 346. cf. Reils Archiv für Physiol. B. 4. S. 448.

6) Philisoph. transact. 1805. S. 2. p. 228.

7) Pathol. researches Essay I. Malconformat. of the hum. heart. London 1814.

que habens) inveniebatur et venae pulmonales in hoc unicum atrium intrabant. Cl. FLEISCHMANN[1]) secavit cadaver infantis hebdomadum XXI, bona valetudine, exceptis convulsionibus ultimo ante mortem die, gavisae, eandemque cordis structuram, de qua locutus sum observavit, et hic etiam venae pulmonales prope venas cavas in unicum atrium effusae sunt. Venam pulmonalem e lobo superiori pulmonis dextri ortam, juxta cavam super. in atrium dextrum hiasse, observavit Exp. WEESE[2]). Hae cordis deformationes et venarum pnlmonalium decursus anomalus toti amphibiorum classi status normalis est. Notatu dignissimus omnino est ille casus, quem STANDERT descripsit, cum cordis conditioni *Lacertae apodae*, quae transitum formationis cordis inferioris vel imperfectioris ad perfectiorem aliorum Amphibiorum exhibet, similis sit.

c. Venae cavae superioris.

Illae observationes de duplici vena cava superiori, quas supra commemoravi, omnino huc pertinent; cum vero ibidem decursum anomalum cavae superioris sinistrae, nam dextra cor loco solito attigit, jam sufficienter descripserim, iteratam expositionem hic superfluam esse puto. Dein conferenda sunt exempla, quae de pulmonalium venarum decursu anomalo nuuc utique attuli.

d. Venae azygae.

Viderunt anatomici venam azygam nonnunquam in ipso atrio dextro hiare. Observationes etiam prostant, quibus haec vena in cavam venam adscendentem, intra pericardium, se inseruit[4]). Ill. MECKEL hanc venam aliquando pollicis longitudine, solita ratione, al-

1) Leichenöffnungen. Erlangen 1815 p. 197.

2) l. c. p. 29.

3) Sömmering. l. c. p. 469.

4) eod. loco. p. 474.

tius sese immergere vidit, et hemiazyga, ab ea separata, in subclavia sinistra finiebat [1]).

Apud simiarum species non nullas V. azyga intra pericardium venam cavam superiorem (anteriorem) attingit, eodem modo quoque in Cane domestico et Fele domestica. In Sue Scrofa haec directo ad cordis atrium dextrum pervenit; in Erinaceo europaeo, cui sunt duae venae azygae, quaeque earum ad cavam superiorem sui lateris advenit. Idem observamus in avibus gallinaceis [2]).

c. Venae hemiazygae.

Venam hemiazygam ad subclaviam sinistram tendentem animadvertebant Wrisberg [3]), Cl. Meckel [4]) et Cl. Fleischmann [5]). Ill. Otto in itinere suo litterario in Anglia, ex collectione anatomica Professoris Jaffray, oppido Glasgow, praeparatum vidit, in quo haec vena in subclavia sinistra finiebat.

f. Venae cavae inferioris.

Morgagni [6]), de hujus venae cursus directione anomala loquens, mihi, inquit, certe accidit, ut venam cavam deprehenderem ab eo fere loco, ubi emulgentes excipit venas, in dextrum latus deflectere, in idque magis magisque, donec hepar attingeret, inclinare, sic ut non minus priorem suam directionem, quam magnae arteriae societatem, omnino desereret; mox autem in obtusum angulum, si non in ipso jam diaphragmatis dejectu, certe haud ita procul ab hoc inflexam, sinistrorsum ad auriculam dextram cordis inclinari. Bauhinus [7]) enarrat, in viro adulto, Hydrope necato, venam istam ex me-

1) l. c. p. 128.

2) Lancisi l. c. cf. Cuvier, vergl. Anatomie T. 4. p. 115.

3) l. c.

4) l. c.

5) l. c. p. 228.

6) Epistol. anat. duae. Lugd. Batav. 1728.

7) Lieutaud, hist. anat. med. T. I. p. 190.

senteriis aliisque venis viscerum abdominis originem duxisse, absente hepate et liene. (?) In muliere XXX annos nata, LEMAIRE[1]) venae cavae vitium memoratu dignissimum deprehendit; ea nempe in cordis atrium sinistrum se immergebat. Venae omnes solito contractiores erant, cava abdominalis vix digiti minimi apicem admittebat, item Aorta abdominalis. Puella primo vitae anno peracto Cyanosi necata est, et cum investigaretur cadaver observabatur; duas adesse cavas superiores, quarum una dextrum cordis atrium loco solito attingebat, sinistra vero una cum cava adscendente in atrio sinistro effundebatur[2]).

Temporibus recentioribus tria exempla, vitium cavae inferioris spectantia, procul dubio notatu digna, observata sunt, quorum non nisi unum hucusque illustratum est, cetera vero hocce in opusculo academico exponere mihi sit venia; sunt sequentia:

In universitatis Pensylvaniae museo anatomico praeparatum asservatur, in quo vena cava inferior ad modum venae azygae, quae abest, adscendit, venas scilicet intercostales excipit, et secundum azygae morem in cavam superiorem se immergit[3]).

Ill. OTTO inter praeparata anatomica Professoris JOFFRAY, jam pluries laudati, unum vidit, in quo vena cava inferior in medio columnae vertebralis, Aorta haud procul (per hiatum aorticum verisimillime) cavum pectoris adscendit, hoc decursu venas lumbales et intercostales lateris dextri excipiens, vena azyga deficit, et instar azygae in cavam superiorem se inserit. Vena hemiazyga ad subclaviam sinistram tendit (v. p. 18.), venae hepaticae vero in unum truncum confluxae cordis atrium dextrum, loco cavae inferioris, attingunt. (v. infra)

---

1) Bullet. des sc. med. T. V. 1810.

2) Ring, med and. phys. journal. Vol. XIII p. 120, cf. Meckel's Archiv f. Physiol. B. 1. Att. 2. p. 231.

3) Wistar l. c. p. 320.

In theatro anatomico universitatis Vratislaviensis hieme anni MDCCCXV casus antecedenti non absimilis observabatur a Cl. Otto, qui mihi benigniter permisit ut eundem describerem et delineari curarem. In cadavere nimirum viri XL circiter annorum, constitutionis corporis robustae, Hydrothorace, Ascitide et Anasarca mortui, cujus vero historia vitae ceterum non nota erat, praeterea quod jam saepius morbis inflammatoriis laboraverat, cor permagnum ejusque pars dextra anterior valde dilatata inveniebatur [1]). Vasa majora sanguifera omnia originem habebant solitam, nisi exciperis venam cavam inferiorem, quae nempe ex atrio dextro non oriebatur, sed potius ex vena cava superiori [2]), in latere dextro prope Jugularis dextrae [3]) insertionem, prodibat. Deorsum deflexa mediastinum posterius et columnam vertebralem attingit, in cujus latere dextro, post arteriam pulmonalem dextram [4]), ad vertebram dorsi octavam ac inter hanc et ductum thoracicum [5]) superimpositum descendit. Tunc autem sinistrosum deflectitur, et ita quidem ut in extremitatib. posterioribus costarum quinque infimarum progrediatur, per hiatum aorticum diaphragmatis una cum Aorta [6]) exeat, in cavo abdominis retro sinistrum hepatis lobum obtineat locum, denique eadem in basi vertebrae lumbalis primae mediam columnae vertebralis partem nacta, directo in ea usque ad schisma in venas iliacas [7]), quod jam in secunda vertebra lumbali conspicitur, pergat. Arteria aorta, ubi comitatur venam cavam, ei incumbit eamque comprimit. Vena cava in decursu suo sequentes venas excipit:

---

1) Vid. fig. lit. A.
2) — — — P.
3) — — — Q.
4) — — — D.
5) — — — Z.
6) — — — E.
7) — — — V. V.

regione vertebrae dorsi quartae, in latere dextro, venam parvam azygam, ex intercostalibus superioribus compositam; nam vena azyga vera et hemiazyga non prostant, sed cava inferior utriusque venae vicaria esse videtur, cum omnes venas intercostales lateris sinistri, exceptis superioribus, atque easdem a quinta ad octavam usque lateris dextri excipiat: reliquae autem venae intercostales hujus lateris, in truncum communem conjunctae [1]) supra vertebram dorsi octavam in venam cavam hiant. Venae hepaticae non in cavam infer. se immergunt, sed truncus earum communis cordis atrium dextrum attingit, ubi vena cava infer. se inserere solet [2]). Venae renales, in latere dextro duae, in sinistro una, propter altam venae cavae divisionem, in venas iliacas sese immergunt [3]). Aorta quoque nimis deflexa est ad latus sinistrum, uti ex figurarum conspectu patet.

Secundum Jacobsonii observationes venae cavae inferiores in avibus atque in reptiliis, e renis ac ex hepate oriuntur, cum omnis sanguis venosus corporis partis posterioris ad organa ista advehatur, in quibus ad secretionem lotii bilisque ex parte consumitur, reliquus vero ad cor perveniat [4]).

g. Venarum hepaticarum.

Morgagni [5]) observavit in muliere venas hepaticas supra diaphragma, quod seorsim penetrabant, in Cava inferiori hiasse. E dextro hepatis lobo vena hepatica, digiti pollicis volumine ejusque longitudinem superans, diaphragma perforabat et in cordis atrio dextro, valvulis tribus munita, finiebat [6]). Wistar in praeparato saepius jam memorato deprehendit, venas

1) Vid. fig. lit. S.
2) — — — X.
3) — — — T. T. T.
4) Ueber eine wichtige Function der Venen, cf. Meckels deutsches Archiv. B. 3. Hft. 1. S. 147.
5) Epist. LX. art. 6.
6) Roth, Abhandlungen der Josephsacademie. B. 1. S. 265.

hepaticas non in cavam inferiorem hiasse, sed dextram earum immediatim, mediam vero et sinistram in truncum conjunctae, ad auriculam dextram pervenisse [1]). In illo praeparato, quod Professor JAFFRAY possidet, atque in eodem, quod nunc descripsi ex collectione anatomica Vratislaviensi, venae hepaticae, uno trunco conformato, cordis atrium dextrum, ubi hiare solet vena cava, attingunt.

h. Venarum renalium.

Harum venarum origo a renum situ pendet; venam renalem sinistram in hypogastricam immitti, rene sinistro in pelvi situm habente, vidit MAYER [2]). Idem refert, renalem sinistram aliquando inter vertebrarum columnam atque arteriam aortam ad cavam inferiorem pervenisse [3]). Casus huic similes ALBINUS [4]) semel et SANDIFORT bis viderunt [5]). Finem renalis sinistrae in vena iliaca sinistra observaverunt Cl. MECLEL [6]), Ill. FLEISCHMANN [7]) et Ill. KELCH [8]). Vena renalis dextra in venam azygam se inseruit in monstro ab Ill. MECKELIO investigato [9]).

i. Venarum spermaticarum.

Venae spermaticae interdum in venas iliacas immittuntur [10]). Dextra earum interna, venam suprarenalem dextram attigit in corpore femineo [11]).

1) l. c.
2) l. c.
Halleri Elem. physiol T. VII. p. 267.
3) l. c.
4) Annotationum academic. Lib. VII. cap. II. p. 34.
5) Observ. anatomico-pathol. Lib. I. cap. V. pag. 80.
6) l. c. p. 634.
7) l. c. p. 225.
8) Beyträge zur pathol. Anatomie. XLI. p. 49.
9) l. c. Abth. 2. p. 53.
10) Sömmering l. c. p. 478.
11) Kelch l. c. LXI.

k. Venae iliacae dextrae.

Ill. MECKEL in foetu monstrose conformato hanc venam non ad Cavam inferiorem, sed potius ad venam azygam tendere conspexit [1]).

l. Venae portarum.

Duo hucusque casus sunt observati, in quibus haec vena decursu aberravit, et primum quidem vidit ABERETTY [2]) in infante annuo bene nutrito; vena portarum in cavam inferiorem venis emulgentibus haud procul immergebatur. De altero nobis refert HUBER [3]), hanc venam, diaphragma perforantem, in pectoris cavo venam cavam inferiorem attigisse.

m. Venae umbilicalis.

Varia exempla et insertionem et decursum hujus venae spectantia collegerunt anatomici.

In foetu monstroso masculini generis, qui admodum brevem habuit funiculum umbilicalem atque integumentis communibus musculisque abdominis, saltem rectis, caruit, haec vena in regione inguinali sinistra, funiculum relinquens, cavum abdominis intrabat, in musculo Psoa ejusdem lateris adscendit ad diaphragma usque, quod penetrabat, itaque cavum pectoris nanciscebatur, ibidem ad latus dextrum deflexa mediam cavae superioris partem attigit. Hoc suo decursu venas iliacas, renales, lumbales, venam suprarenalem sinistram et venas phrenicas sinistras excepit. Vena cava inferior angustissima erat, cum tantummodo venam suprarenalem dextram et venas hepaticas exciperet; loco tamen consueto cor attigit [4]). WINSLOW in perscrutando foetu valde monstroso, supra jam com-

1) l. c.

2) Surgical and physiolog. Essays. London 1793., übersetzt von Brandis. p. 155.

3) Observationes anatomicae p. 34.

4) Littre, memoires de l'acad. des sc. 1709. p. 10.

memorato, venam umbilicalem instar Aortae abdominalis decurrere vidit, dum omnia deerant vasa sanguifera reliqua[1]). In alio foetu haec vena hepar non intrabat, sed cavam inferiorem petiit et vasa sanguifera ad intestina misit[2]). Venae umbilicalis aberrationem in foetu septimestri, ectopia cordis aliorumque viscerum deformi, sat memorabilem praebuit. Descriptionem hujus foetus Buettnero[3]) debemus, sed breve ante tempus Exp. Weese[4]) eundem foetum iterum investigavit et sequentem invenit abnormitatem: Vena umbilicalis in duos ramos divisa erat, quorum unus, brevior, hepar intrabat, alter vero, longior, in latere dextro diaphragma perforans sub pulmone dextro adscendit et cavam superiorem, haud procul introitu in dextrum atrium, attigit.

Duo monstra acephalica, corporis parte anteriori fissa, pluribus visceribus carentia, observabant Gourraigne[5]) et Gilibert[6]), in utroque vena umbilicalis in cavam inferiorem transiit.

Quae de venarum vitiis congenitis exempla colligere potui, hic collata sunt, attamen nequaquam negare audeo, alia, multa forsan, adhuc superesse, quorum descriptiones oculos meos fugierunt, cum auxilia mea litteraria finibus non nisi angustis includerentur. Igitur ad secundam operis hujus partem transeo, ad illam nimirum, quae abnormitates venarum acquisitas continet.

---

1) l. c.

2) Mery, Mem. de l'acad. des sc. 1716. p. 181.

3) Anatom. Wahrnehmung m. K. Königsb. u. Leipz. 1763 S. 121.

4) l. c. p. 22.

5) Mem. de l'acad. des sc. 1741. p. 665.

6) Adversaria medico pratica. cf. Baldinger's Magazin fur Aerzte. St. 6. S. 510.

SECTIO ALTERA.

DEFORMITATES ACQUISITAE.

Cap. IV.

Ex causa dynamica.

a. Dilatatio venarum — Phlebeurysma (Swediaur).

Dilatationis venarum causae ex parte mechanicae, ex parte vero dynamicae sunt indolis; de his nunc loquar. Sanguinis congestio et tunicarum vasis relaxatio plerumque causas dynamicas dilatationis exhibent. Venae coronariae cordis aliquando valde amplae inveniebantur [1]; et Burns idem phaenomenon vidit in puero decima post partum septimana Cyanosi mortuo [2]. — Franciscus de Hilden venarum pulmonalium dilatationem haud exiguam observavit [3]. — In foemina, quae Asthmate laboraverat, vena cava superior admodum prolata erat [4]. Burns et hanc venam in illo puero, morbo coeruleo necato, dilatatam atque sanguine nigricante repletam invenit [5]. Ill. Puchelt de casu amplitudinis permagnae ejusdem venae, in juveni XXV annorum Hypochondriasi laborante, loquitur [6]. — Vena azyga plerumque solito latior inveniebatur, si vicaria cavae inferioris clausae erat: Morgagni [7] semel hanc venam vidit cavam inferiorem amplitudine aequantem; Baillie illam ob causam relatam eandem multo ampliorem vidit, quam esse solet [8]. Ter amplitudinem solitam superavit vena azy-

1) Sandifort obs. anatom-pathol. Lib. I. cap. I. p. 27.
2) Von einigen der häufigsten und wichtigsten Herzkrankheiten. Lemgo 1813. p. 404.
3) Observat. chirurgic. Cent. II. obs. 49.
4) Hufelands Journal der pract. Heilkunde. B. V. p. 820.
5) l. c.
6) Das Venensystem in seinen krankhaften Verhältnissen. Leipzig 1818. p. 156.
7) Epistol. XXVI art. 29.
8) Anatomie des krankhaften Baues etc. übers. v. Sömmering. Berlin 1794. p. 57.

ga in casu; quo cava inferior non pervia erat [1]). HODGSON propter venarum iliacarum oppilationem venam azygam ad magnitudinem digiti minimi expansam deprehendit [2]). — Venae jugulares internae in stultu, febre laborante, admodum erant dilatatae [3]). — Cline hanc venam unius lateris, sacci instar, dilatatam invenit [4]). Dilatationis eximiae exemplum venae subclaviae dextrae attulit PORTAL [5]).

Vena cava inferior in homine, amentia correpto, valde dilatata erat, in cordis vicinia sanguinis coagulati Uncias duas continebat: reliquae corporis venae solito latiores inveniebantur [6]). In femina, de qua supra locutus sum, et haec vena latitudinem eximiam praebuit [7]). Dilatationem cavae inferioris conspexit BURNS [8]) in puero illo saepius jam memorato. In juveni ceterum sano, vulnere autem necato, hanc venam magnopere amplam vidit MORGAGNI [9]). Ill. PUCHELT [10]) viduae cadaver perscrutabat, quae morbo pectoris laboraverat, et venam cavam inf. latitudinis pollicum duorum inveniebat, similem quoque rem observavit in foemina, quae ovariorum induratione et vesicae urinariae carcinomate laboraverat [11]). Cl. HAASE in puella Xannorum, morbo coeruleo necata, venam cavam, Aortam ter amplitudine superantem, invenit [12]).

---

1) Wilson, Transact. of a soc. for improvem. of med. Knowdlege, Vol. III. p. 65.
2) Krankheiten der Arterien und Venen etc. p. 542.
3) Morgagni epist. VIII. art. II.
4) cf. Hodgson l. c. p. 553.
5) Cours d'anatomie med. T. III. p. 354—73.
6) Boerhaave in der Sammlung auserles. Abhandl. f. pract. Aerzte. B. IX. S. 512.
7) Hufeland's Journal. l. c.
8) l. c. p. 404.
9) Epist. Liv. art. 37.
10) l. c. p. 73.
11) Ibidem p. 157.
12) Dissertatio de morbo coeruleo. Lipsiae 1813.

Homo quidam, qui anno XXVII obiit diem supremum, cor uno tantum ventriculo monstrabat et cava inferior receptaculum quasi sanguinis constituit[1]).

Vena cava inferior in animalibus mammalibus et avibus sub aquam saepe mergentibus etiam sanguinis receptaculum exhibet.

Vasa brevia ventriculi tantae amplitudinis inveniebantur, ut digitus minimus induci potuerit[2]); idem quoque observabat Callisen[3]). Homines, in quibus hae abnormitates visae sunt, Haematemesi necati erant. In puerperis, eodem morbo laborantibus, horum vasorum dilatationem eximiam animadverterunt: Wedel[4]), Stange[5]) et Lietaud[6]). — De ramorum venae portarum dilatatione mentionem fecit Stahl[7]); Ill. Otto truncum hujus venae valde amplam vidit, in illo nempe casu, in quo vena umbilicalis pervia adhuc erat in adulto homine. — Vena spermatica sinistra digiti latitudine observabatur in muliere annorum LXXXII[8]). — Alio loco haec vaena amplitudine cavam inferiorem aequabat, quae clausa erat[9]). — Vesalius unam venarum hoemorrhoidalium pollicari amplitudine deprehendit in viro, qui olim haemorrhoidibus fluentibus laboraverat[10]). — Venae epigastricae, lumbales et mammariae internae eximie dilatatae inveniebantur in casu quo simul vena cava inferior concretione clausa erat, igitur illae hujus

---

1) Senac sur la structure du coeur. T. II. p. 414.

2) Portal, mem. de l'acad. des sc. 1777.

3) Acta societ. med. Havniens. Vol. II. 1779.

4) Physiol. reformata.

5) Stahl vena portarum, porta malorum. p. 29.

6) Hiſtor. anatom. med. ed. Schlegel. Lib. I. obs. 47—49.

7) l. c. p. 28.

8) Dyson, Memoirs of the medic. society of London. Vol. III. 1792. p. 556.

9) Winkler de vasorum lithiasi. I. §. V. Not. a.

10) De fabrica corp. hum. Lb. V. cap. XV. p. 662.

vicariae fuerunt; quam observationem refert CLINE[1]). — Huc pertinere mihi videntur Hoemorrrhoides sic dictae cocae et Varices in genitalibus externis et virorum et feminarum, iidem in cruribus gravidarum, quamquam nonnulli contendere vellent scriptores, hos ex causa mechanica oriri, ex uteri nimirum gravidi pondere, premens in venas majores pelvis. De gravidarum Varicibus tractabant RICHTER[2]), LUETZELBERGER[3]) et SIEBOLD[4]). Vena spermatica in funiculo spermatico ad pollicarem amplitudinem extensa erat[5]). De Cirsocele virorum scripserunt MORGAGNI[6]), RICHTER[7]), WAITZ[8]), MURRAY[9]), BAILLIE[10]) et MOST[11]). In infante, qui saepissime Rhinorhagiam passus erat et hac via et per anum saguinem coagulatum excreverat, multas venas varicosas in superficie externa internaque intestinorum, aliorum abdominis viscerum atque in dura menynge et arachnoidea, invenit POHL[12]).

Plerumque extensionem tunicarum venarum nimiam sequitur:

b. Venarum ruptura.

Rupturae venarum causae aut in nimia tunicarum tenuitate et laxitate, aut in earum exulceratione, inveniuntur.

---

1) Scarpa über Pulsadergeschwülfte. p. 15.

2) Dissert. de gravidarum varicibus. Lips. 1781.

3) Dissert. de quibusdam gravidar. symptomat., praecipue de varicibus atque oedemate pedum. Jenae 1791.

4) cf. Loder's Journal für die Chirurgie. B. II. S. 55.

5) Halleri oper. pathol. obs. XXIV. Oper min. Tom. III. p. 304.

6) Epift. VII. 11.

7) Observat. chirurg. Gött. 1770. fasc. II. cap. II. pag.. 22.

8) Diss. de cirsocele. Göttingen 1779.

9) A. Murray de cirsocele. Upsalae 1785.

10) Baillie. l. c. S. 209.

11) Diss de circosele seu hernia varicosa. Halae 1798.

12) Abhandl. von den innern Blutaderknoten. a. d. latein. in der neueften Samml. der auserles. u. neust. Abhandl. f. Wundärzte Leipz. 1793. St. VI. S. 1. ff.

In cadavere mulieris, quae in balneo frigido repente mortua erat, vena cava superior, supra auriculam dextram, rupta conspiciebatur, sic ut magna sanguinis copia in pectoris cavum effusa erat [1]). — Mascagni refert casum, in quo homo quidam repente mortuus in pulmone sinistro venam decurrentem ruptam monstrabat; hoc in casu quoque sanguis in pectoris cavum effusus erat [2]). Cava superior propter exulcerationem tunicarum rupta inveniebatur et sanguis in pericardium effusus [3]). Doubledey [4]) hujus venae rupturam observavit in equite, qui a vertigine correptus ab equo delapsus erat; rupturae causam proximam exulceratio fuisse putat.

Vena jugularis interna, sacci instar expansa, absque vi externa dissiluit et sanguinem effudit; hoc refert Cline [5]). — Intra pectoris cavum venam subclaviam sinistram diruptam, deprehendit Portal [6]). — Venae azygae observavit rupturam Morgagni [7]) in homine quodam Phtisi affecto. — Ex venis intercostalibus inferioribus una, in homine Hydrothorace laborante, dissulta inveniebatur [8]). —

De Haen curavit hominem Colica saturnina laborantem, qui vero repente moriebatur; facta cadaveris sectione vena cava inferior rupta, et sanguis in cavum abdominis effusus, conspiciebatur [9]). Venae cavae adscendentis rupturam variis ex causis observaverunt:

---

1) Portal, anatomie medicale. T. III. p. 355.
2) Mem. della soc. Italiana. Vol. XII. p. 4.
3) Portal l. c. p. 354.
4) Med. observat. and inquir. Lond. 1776. Vol. V. p. 144. cf. Voigtel. l. c. B. 1. p. 491.
5) Scarpa l. c.
6) l. c.
7) Epist. XXVI art. 29.
8) Portal. l. c.
9) Heilungsmethode. B. IV. Th. 10. S. 391.

Riolanus [1]), Gasserus [2]), Amatus Lusitanus [3]), Bartholinus [4]), Andreas Laurentius [5]), Puerarius [6]) et Salzmann [7]). —

In sura cujusdam hominis venae unius ruptionem, ex convulsionibus musculorum factam, commemorat Hodson [8]).

Huic tunicarum venarum conditioni, contraria est alia, quae plus minusve ad voluminis coarctationem vergit, scilicet:

c. Crassitudo et ossificatio venarum.

Vitia talia organica omnino inflammationis sequela sunt, quamvis ossificationes rarius hucusque sint observatae in venis, quam in arteriis.

Fuerst nobis refert exemplum, quod venarum coronariarum cordis ossificationes continet, ex parte quoque indurationem, aliae enim cartilaginum instar conspiciebantur. Observatio ista in homine, qui Asthmate et incontinentia urinae jam diu laboraverat et post prandium repente mortuus erat, facta est [9]). Apud alium hominem easdem venas ossificatas invenit Bonet, una cum arteriis [10]). — Vena jugularis interna, subclavia, axillaris et brachialis ad antibrachium usque admodum incrassatae inveniebantur, cum venaesectionem, in cephalica vena institutam, inflammatio harum venarum consecuta esset: et alios huic similes casus

1) Ench. anatom. L. II. c. 27.
2) Bonetus l. c. Lb. II. Sect. V. obs. 3.
3) Histor. univ. L. IV. cap. 9.
4) Misc. natur. curios. Dec. I. an. I. obs. 101.
5) Histor. anatom. L. IX. p. 3608.
6) cf. Bonneti Sepulchr. L. II. Sect. VIII. obs. 30.
7) Halleri dissert. pathol. T. II. p. 390.
8) l. c.
9) Ephem. natur. curios. Dec. II. an. X. obs. 175.
10) cf. Puchelt l. c. p. 205.

animadvertit HODGSON[1]). — Vena cephalica, facta phlebotomia, solito crassior reperta est[2]). Eandem observationem fecit ABERNETTY[3]). —

Vena cava inferior ex parte catilaginea et ossificata inveniebatur[4]). De ossificatione haud levi hujus venae, ubi venae iliacae prodeunt, mentionem fecit BAILLIE[5]). In puerpera, typho puerperali necata, venae cavae infer. tunicas ter sloito crassiores vidit WILSON[6]): in eadem femina venae iliacae quoque magnopere erant incrassatae. —

Venae renales cartilagineae ossificataeque observatae sunt a MORGAGNIO[7]). In puerpera illa simul cum aliis venae renales etiam crassatae inveniebantur[8]). Venae spermaticae et uterinae solito crassiores visae sunt in puerpera, quae morbo febrili laboraverat[9]). In eodem statu venas uterinas in casu saepius jam laudato invenit WILSON, sic ut omnes abdominis venas majores ab inflammatione correptas fuisse videantur[10]). In venis prostatae atque in uterinis ossificationes non solum, sed potius ossicula cylindrica vidit Ill. OTTO et quidem in hominibus aetate provectis utriusque sexus; quod mecum communicavit. —

In femina XXX annorum, puerpera, quae nonnullis septimanis post partum praeterlapsis mortua erat, Ill. MECKEL venam cru-

1) l. c. p. 527.
2) Hunter, medic. and philosoph. comment. Vol. III. p. 465. London 1774.
3) Chirurg. u. physiolog. Versuche, übers. v. Brandis. Leipz. 1795. p. 178.
4) Morgagni epist. LXIV. art. 9.
5) Transact. of a society for improvement etc. Vol. I. p. 131.
6) Ibidem. p. 65.
7) l. c.
8) Wilson l. c.
9) Meckel in diss. cit. p. 45.
10) l. c.

ralem sinistram incrassatam, fere duram, animadvertit; valvulae erant ruptae [1]). Vena cruralis aliquando in os, quod in transverso lineas novem habebat, redacta inveniebatur in femina XLIII annorum [2]). Eadem vena ad poplitem usque multa ossicula in muliere LXII annorum quae steatoma passa erat, praebuit [3]). — Cruveilhier totam fere venam popliteam ossiculis obtectam vidit in sene, gangraena senili mortuo [4]). — Viro, morbo quodam hepatis necato, ossificatio in superficie interna venae saphaenae, pollicis longitudine, fuit, quod Macartney retulit [5]). — Ill. Meckel ramos venae portarum et umbilicalis incrassatos conspexit in puero, Ictero nonatorum laborante et decimo vitae die mortuo [6]).

Omes venas solito angustiores invenit Morgagni [7]); et venam iliacam semel adeo contractam vidit, ut vix ac ne vix quidem extendi potuerit [8]).

d. Venarum oppilatio.

Inflammationis sequelae plerumque venarum oppilationes efficiunt, scilicet exsudatio aut lymphae coagulabilis (plasticae), ubi parietes venarum internae inter se coalescunt; aut pyogenesis, aut denique polyporum spuriorum formatio, a quibus rebus venae in locis inflammatis oppilantur. Calculi venarum praeterea impedimenta circulationis sanguinis exhibent, quamquam in viciniis solummodo organorum uropoëticorum et partium genitalium internarum praeprimis conspiciantur.

---

1) Sasse, de vasorum sanguiferor. inflammatione. Halae 1797. p. 38.
2) I. G. Walter, observ. anatom. c. fig. Berol. 1774. p. XLV.
3) Murray, acta medicor. Suecicor. Upsal. 1783. T. I. p. 344.
4) Essay sur l'anatomie pathologique. Paris 1816. T. II. p. 70.
5) cf. Hodgson. l. c. p. 536.
6) Sasse l. c. p. 32.
7) Epist. XXX §. 12.
8) Epist XL. §. 23.

α. CONCRETIO VENARUM.

De Haller venam jugularem internam sinistram lympha coagulata repletam et coalitam vidit[1]). — Broughton de milite quodam narrat, phlebotomiam in vena cephalica institutam esse propter ophthalmiam, exinde vero venarum inflammationem secutam, aegrotum mortuum et venam laesam ad humerum usque coalitam repertam esse[2]). — Vena cava inferior ex venarum renalium insertione ad cordis atrium dextrum usque, ligamenti instar visa est[3]). In viciniis venarum iliacarum venam cavam inferiorem coalitam invenit Albinus[4]), et monuit, nulla incommada hunc hominem hac ex concretione percepisse, quoad sanitatis conditionem, neque in organis pelvis neque in extremitatibus inferioribus. Ill. Knape coalitionem ejusdem venae, in homine ceterum haud aegro, observavit[5]). Inter venas renales et iliacas venae cavae concretionem parietum internarum vidit Haller[6]). Rhodius[7]), Bartholinus[8]), et Winkler[9]) de ejusmodi coalitionibus venae cavae exempla attulerunt. — Morgagni[10]) de vena iliaca concreta scripsit. De eadem re saepius observata mentionem fecit Hodgson[11]). — In foemina quadam, typho puerperali mortua, venae uterinae coalitae

5

1) Progr. de aortae venaeque cavae gravioribus quibusdam morbis. observat. Götting. 1749. p. 6. — Opusc. pathol. obs. 19.

2) Hodgson. l. c. p. 527.

3) Baillie l. c. Vol. 1. p. 127.

4) Annotat. academ. Lib. VII. cap. IX.

5) Hufeland's u. Himly's Journal d. pract. Heilk. B. 36. 1813. St. 1. Jan. S. 122.

6) l. c. p. 6. §. VIII.

7) Mantiss. anatomicar. No. XXI. p. 15.

8) Observ. anatom. Cent. II. hist. 35.

9) De vasorum lithiasi. I. §. VI. not. a.

10) Epist. LVI. art. 10.

11) l. c. p. 542.

inveniebantur[1]). — Venam femoralem coalitam observabat in duobus casubus Hodgson[2]).

β. OPPILATIO PURIS OPE.

Broughton in illo casu supra indicato venam jugularem externam atque subclaviam pure clausam reperiit[3]). —

Multum puris ex dissecta cava inferiori foeminae cujusdam, typho puerperarum mortuae, effluxit[4]). Wilson ex hac vena uncias quatuor puris crassi, scilicet in puerpera, typho puerperali necata, removebat[5]). In viro, per tres annos aegro Bontius cavam infer. substantia adiposa et medullosa, uti dixit, repletam invenit[6]). — Venae uterinae in feminis, febre puerperarum laborantibus, pure obstructae repertae sunt[7]). — Vena splenica et portarum ichorem puriformem continebant et quidem in homine obesitate laborante[8]). — Ill. Meckel venam umbilicalem in puero, qui dies X habebat, hernia inguinali incarcerata et peritonitide laboraverat, puris plenam conspexit[9]). Cl. Osiander idem in puero ejusdem aetatis, peritonitide et erysipelate necato, deprehendit[10]).

γ. VENARUM OBSTRUCTIO POLYPORUM SPURIORUM OPE.

Ejusmodi fibrarum sanguinis secretiones duodecies in sinubus durae matris se observavisse, scripsit Morgagni[11]). —

Venarum eadem substantia obstructarum descriptiones de-

---

1) Wilson. l. c. p. 65. cf. Hodgson l. c. p. 530.
2) l. c. p. 543.
3) Ibidem. p. 527.
4) Sasse. diss. cit. p. 45.
5) l. c. p. 65.
6) De medic. Indorum. 1718. Lib. IV. obs. VIII. p. 101.
7) Clarke, pract. essays on the manayement of pregnancy etc. p. 63.
8) Bichat, anatomie general appliqué etc. T. I. p. LXX. an. 1801.
9) Sasse l. c. p. 36.
10) Neue Denkwürdigk. f. Aerzte u. Geburtshelfer. Gttg. 1797. B. 1. S. 56.
11) Epist. V. art. 11—VI. 12—VII. 4, 6, 9, 11, 13—VIII. 2, 23—XIV. 35—XXIV. 16—LII. 6.

derunt: Haller, de vena jugulari interna sinistra[1]; — de vena cava inferiori Cl. Meckel[2]; — de venis renalibus iliacisque Wilson[3]; — denique Hodgson de vena femorali[4].

δ. CALCULI IN VENIS.

Supra jam jam monui, ejusmodi calculorum formationem praecipue in venis fieri, quae organis uropoëticis proximae sunt; attamen exempla nonnulla prostant, ubi in aliis venis talia concrementa observabantur.

Puer decem annorum calculum pugni magnitudinis in vena renali inclusum tenebat[5]. Venae spermaticae internae calculos plures, pisi magnitudinem non superantes, continebant, in femina, quae apoplexia mortua erat[6]. In iisdem venis Lobstein complures calculos percepit[7]. —

In venis vesicalibus hominis cujusdam XL annos nati, qui in vesica urinaria calculos quatuor secum portaverat, quinque calculi pisi voluminis inveniebantur, tunicarum status morbosus penitus defuit[8]. Hisce in venis ejusmodi calculos etiam Lobstein conspexit[9]; atque Cruveilhier[10]. — Tres calculos vidit Langstaff ex venis uterinis; similes ex venis dilatatis prostatae[11]. In femina XXX annorum Walther ejusmodi calculos in venis uterinis et

---

1) l. c.
2) l. c.
3) l. c.
4) l. c. p. 543.
5) Moinichen obs, medico chirurg. ed. Lanzoni, Dresdae 1691, obs. XX, p. 73.
6) J. G. Walther, observat. anatom. q. XLV.
7) Cruveilhier, essay sur l'anat. pathol. T. II, p. 70.
8) Walther l. c. XLIV.
9) l. c.
10) Ibidem.
11) Hodgson. l. c. p. 536.

in illis vaginae animadvertit [1]) simileque exemplum attulit in femina L annorum observatum [2]). — SCHENK narravit, venae portarum Jesuitae cujusdam tales calculos infuisse [3]). — Venam tibialem anteriorem posterioremque plures continuisse calculos, scripsit DUPUYTREN [4]). In vena cutanea pedis talia concrementa reperiit TILORIER [5]). —

Insuper vero anatomici alias adhuc res alienas in venis animadverterunt; e. g. aërem: sic ut MORGAGNI venas omnes, juvenis XX annos nati, aëre inflatas deprehenderet [6]). — In homine, amentia correpto, vena cava inferior adeo erat aëre inflata, ut digiti duo immitti potuerint [7]). — BAILLIE contendit, venas durae matris quam saepissime aëre repletas inveniri [8]). —

Entozoon, *Hexantyridium venarum* vocatum, in vena tibiali antica aliquando vidit TREUTLER [9]).

Cap. V.

Ex causa mechanica.

Inter causas mechanicas, quae venarum indolem normalem mutant, sunt: tumores in venas prementes; laesio venae una cum arteria; tandemque vis magna externa.

---

1) l. c.

2) Museum anatom. Berol. 1805. p. 422.

3) Observat. medicar. rariar. Lib. III. obs. VII.

4) cf. Cruveilhier l. c.

5) Ibidem.

6) Epistol. XXX. art. 2.

7) Acta medic. Berolin. Vol. VII.

8) Anatomie des krankhaften Baues. p. 250.

9) Obs. patholog. Auctuarium ad Helminthologiam corp. hum. continent. Lips. 1793. c. fig.

Vena cava superior, infantis annorum V., a tumore lymphatico adeo compressa erat, ut sanguis circulatio per eandem fieri non potuerit[1]). Simul cum hac vena quoque subclavia et jugularis ab aneurysmate aortae plane compressae reperiebantur[2]). — Ex pondere tumoris in venam jugularem internam sinistram prementis, haec vena inflammata erat atque coalescebat[3]). — Vena cava inferior concreta inveniebatur, cum steatoma in abdomine eandem comprimeret[4]).

Venarum dilatationes praeprimis in varicibus aneurysmaticis conspiciuntur; exempla de hac re collegerunt Brambilla[5]) et Hunter[6]). Permagnam dilatationem venarum subclaviarum ex vulneratione observavit Larrey[7]). — Vena et arteria poplitea ensis ictu laesa, magnum praebuit varicem aneurysmaticum[8]). Similem casum enarrat Hodgson de milite quodam[9]). — Ferro candenti vena et arteria femoralis laesa, exinde varix aneurysmaticus exortus est[10]).

Ruptura venae cavae inferioris observabatur in juveni, qui baculo vehementer vapulabat[11]). In sutore, qui jam jam diu aneurysmate aortae laboraverat et repente mortuus erat, libras duas san-

---

1) Bleuland, specim. anatom. de diffic. aut imped. aliment. depuls. cf. Abhandl. f. pract. Aerzte. B. 9. S. 731.

2) Hunter, med. observations and inquir. V. I. p. 333.

3) Hodgson. l. c. p. 544.

4) Cline l. c. p. 15.

5) Abhandl. der medic.-chirurg. Academie zu Wien. B. 1. S. 92. 1787.

6) Einige medic. u. chirurg. Beobacht. übers. v Kühn. Leipz. 1783. p. 29.

7) Bullet. de la faculté de medicine à Paris. 1812.

8) Sabatier, medic. operatoire. T. I. p. 417.

9) l. c. p. 576.

10) Ibidem.

11) Morgagni epist. LIII. 36.

guinis in pericardio quae ex cava rupta effluxerant, invenit LANCISIUS [1]). Similes observationes fecerunt BELLINUS [2]) et ANDREAS LAURENTIUS [3]).

1) Opera rarior. Venetae 1739. T. I. p. 55.

2) De morb. pectoris. tit. de inter. pulsatione.

3) Ibidem lib. 4.

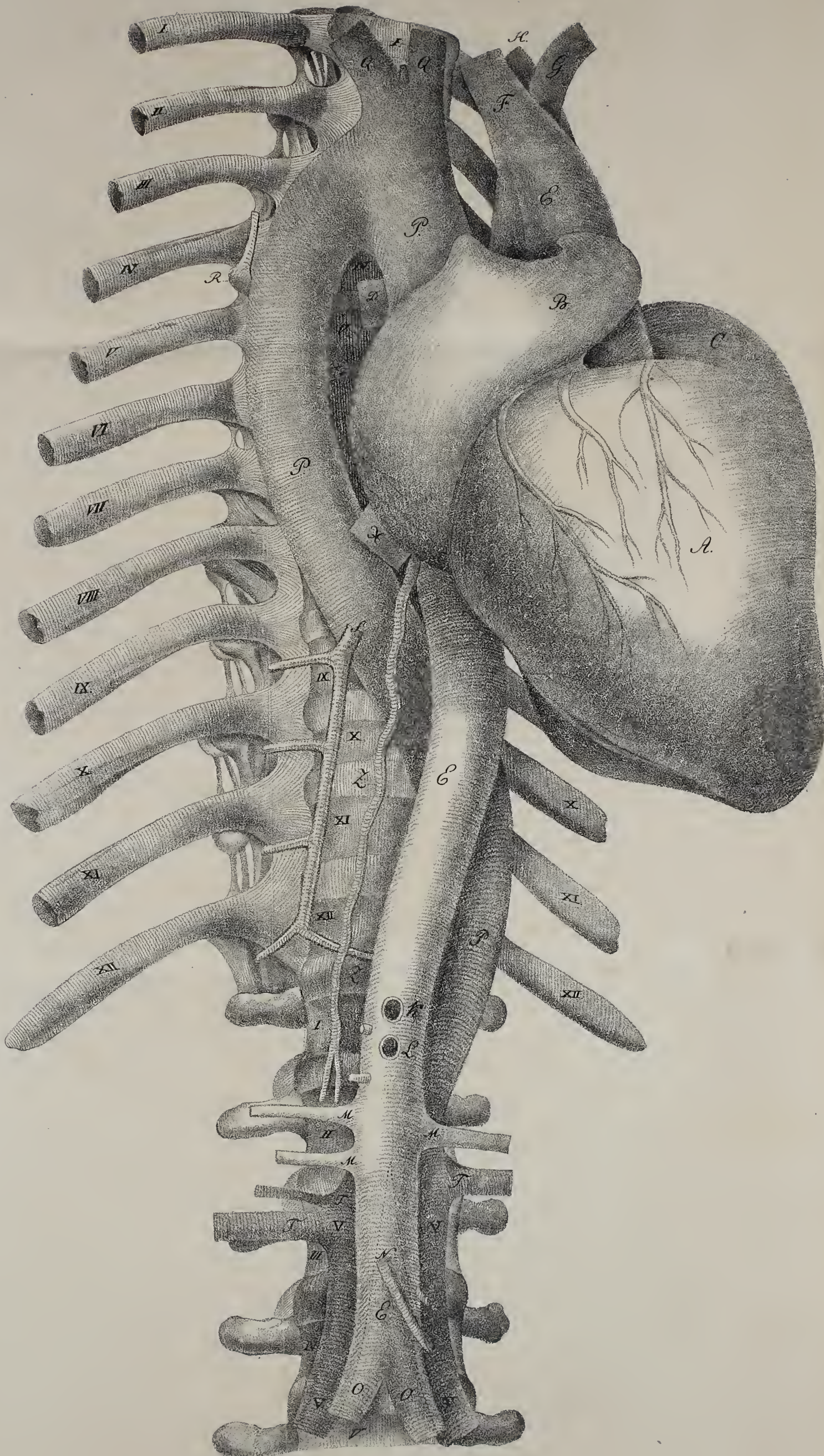
TABULAE EXPLICATIO.

A. Cordis ventriculus dexter.
B. Atrium dextrum et auricula dextra.
C. Atrium sinistrum.
D. Origo arteriae pulmonalis dextrae.
E. E. Aorta.
F. Truncus anonymus.
G. Carotis sinistra.
H. Arteria subclavia sinistra.
I. — intercostalis.
K. Origo arteriae coeliacae.
L. — — meseraicae superioris.
M. M. M. Arteriae renales.
N. Origo arteriae meseraicae inferioris.
O. O. Arteriae iliacae.
P. Vena cava superior.
P. P. — — inferior.
Q. Q. Venae jugulares.
R. Truncus venarum intercostalium superiorum.
S. — — — — inferiorum.
T. T. T. Venae renales.
V. V. — iliacae.
X. Jnsertio trunci venarum hepaticarum.
Z. Z. Ductus thoracicus.

ERRATA ET CORRIGENDA.

Tit. loco lythographica leg. lithographica.

Pag.	1	lin. 5	loco	illos	leg.	illa.
—	2	— 24	—	ccgito	—	cogito
—	3	— 19	—	sed - eas	—	sed ea.
—	4	— 11	deleat., post Winslow.			
—	—	— 22	loco	venarnm	—	venarum.
—	—	— —	—	unam	—	unum.
—	6	— 5	—	Sömmeing	—	Sömmering.
—	—	— 10	—	aencephalicum	—	aëncephalicum.
—	—	— 21	—	intinere	—	itinere.
—	—	— 22	—	Joffray	—	Jaffray.
—	8	— 15	—	Stalpert	—	Stalpart.
—	9	— 2	—	pollicium	—	pollicum.
—	—	— 23	—	nmbilicali	—	umbilicali.
—	12	— 10	—	europaeo	—	Europaeo.
—	—	— 20	—	cessatio	—	cessationem.
—	14	— 4	—	europaeo	—	Europaeo.
—	—	— 18	—	leteris	—	lateris.
—	17	— 10	—	pnlmonalium	—	pulmonalium.
—	18	— 4	—	non nullas	—	nonnullas.
—	—	— 7	—	europaea	—	Europaeo.
—	19	— 20	—	Joffray	—	Jaffray.
—	22	— 15	—	Meclel.	—	Meckel.
—	23	— 8	—	Aberetty	—	Abernethy.
—	28	— 12	—	saguinem	—	sanguinem.
—	30	— 5	—	Hodson	—	Hodgson.
—	—	— 17	—	Bonet	—	Bonnet.
—	31	— 4	—	Abernetty	—	Abernethy.
—	32	— 11	—	nonatorum	—	neonatorum.
—	—	— 13	—	Omes	—	Omnes.
—	37	— 3	—	sangnis	—	sanguinis.

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
P.
A.
C
K
L
O